

ĐÀI PT&TH TỈNH HOÀ BÌNH

LIÊN HOAN PHÁT THANH TOÀN QUỐC LẦN THỨ XVI- 2024

Thể loại dự thi

**CHƯƠNG TRÌNH PHÁT THANH TỔNG HỢP TIẾNG DÂN TỘC THIỂU SỐ
(TIẾNG MƯỜNG)**

Tác phẩm

ĐỀ DU LỊCH VĂN HÓA KHÔNG CHỈ LÀ TIỀM NĂNG

Tác giả: **Tổng Thị Kim Thanh, Trần Thị Hoa, Bùi Thanh Ngọc, Bùi Đức Hiệu,
Đinh Thị Thúy Hải, Phạm Thị Cẩm Bình, Bùi Đại Dương, Bùi Thị Thảo Quyên
và nhóm phát thanh viên chương trình tiếng Mường**

Đơn vị: **Đài PT&TH tỉnh Hòa Bình**

Ngôn ngữ: **Tiếng Tiếng Mường**

Thời lượng: **30 phút- Phát sóng ngày 26/08/2023**

Hoà Bình tháng 4 năm 2024

HỒ SƠ TÁC PHẨM DỰ THI
LIÊN HOAN PHÁT THANH TOÀN QUỐC LẦN THỨ XVI – 2024

1. Tác phẩm:

- Tên tác phẩm: **Đề du lịch văn hóa không chỉ là tiềm năng**
- Thể loại: Chương trình phát thanh Tiếng Dân tộc thiểu số (Tiếng Mường)
- Thời lượng: 29'59'
- Thời gian phát sóng: 26/8/2023

2. Tác giả:

- Tên tác giả, nhóm tác giả: **Tổng Thị Kim Thanh, Trần Thị Hoa, Bùi Thanh Ngọc, Bùi Đức Hiệu, Đinh Thị Thúy Hải, Phạm Thị Cẩm Bình, Bùi Đại Dương, Bùi Thị Thảo Quyên**

- Đơn vị: Đài Phát thanh và Truyền hình Hòa Bình - Địa chỉ đơn vị: Số 550 – đường Trần Hưng Đạo – Phường Phương Lâm – Thành phố Hòa Bình – tỉnh Hòa Bình

- Điện thoại liên hệ: **0868756226**
- Email: kthanh1@gmail.com.vn

3. Nhóm cùng thực hiện tác phẩm:

- Người thể hiện: Bùi Thanh Ngọc, Bùi Đức Hiệu
- Biên tập: Trần Thị Hoa, Tổng Thị Kim Thanh, Bùi Đại Dương
- Kỹ thuật viên dàn dựng: Đinh Thị Thúy Hải, Phạm Thị Cẩm Bình
- Đạo diễn: Bùi Thị Yến

4. Thông tin trên bằng khen:

- Tên tác phẩm: **Đề du lịch văn hóa không chỉ là tiềm năng**
- Tên tác giả, nhóm tác giả: **Tổng Thị Kim Thanh, Trần Thị Hoa, Bùi Thanh Ngọc, Bùi Đức Hiệu, Đinh Thị Thúy Hải, Phạm Thị Cẩm Bình, Bùi Đại Dương, Bùi Thị Thảo Quyên**

5. Tóm tắt nội dung tác phẩm:

Nằm ở cửa ngõ Thủ đô Hà Nội, hội tụ các điều kiện thuận lợi về địa lý, khí hậu, văn hóa, sự phát triển của du lịch Hòa Bình đang có những bước chuyển mình mạnh mẽ. Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh Hòa Bình lần thứ VXII (2020-2025) xác định "Xây dựng du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn, gắn du lịch với bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa đặc sắc của địa phương". Trong quá trình phát triển ngành du lịch, tỉnh Hòa Bình luôn chú trọng công tác bảo tồn, phát huy giá trị di sản văn hóa gắn với phát triển du lịch, góp phần đa dạng các sản phẩm du lịch đặc trưng, đáp ứng nhu cầu ngày càng cao của du khách. Tuy nhiên du lịch văn hóa của Hòa Bình vẫn chưa giữ chân được du khách. Không chỉ do môi trường, kỹ năng giao tiếp của đồng bào khi làm du lịch cộng đồng, mà còn thiếu về cơ chế chính sách hỗ trợ bà con, thủ tục hành chính còn phức tạp chưa hấp dẫn nhà đầu tư.

Để mở ra cơ hội và hướng phát triển thuận lợi cho loại hình du lịch văn hóa, ngày 11/10/2021, ***Ban Thường vụ Tỉnh ủy đã ban hành Nghị quyết số 04 về bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa các dân tộc tỉnh Hòa Bình giai đoạn 2021 - 2025, định hướng đến năm 2030. Nghị quyết đề ra 6 nhóm giải pháp*** về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng, quản lý của Nhà nước đối với công tác bảo tồn, phát huy giá trị di sản văn hóa các dân tộc; tăng cường ứng dụng khoa học, công nghệ; tuyên truyền nâng cao nhận thức, tổ chức phổ biến truyền dạy các di sản văn hóa; đẩy mạnh liên kết sản xuất hàng hóa công nghiệp văn hóa; huy động các nguồn lực cho công tác bảo tồn, phát huy giá trị di sản văn hóa các dân tộc.

XÁC NHẬN THỦ TRƯỞNG ĐƠN VỊ
(Ký tên đóng dấu)

Tác phẩm tham dự LHPT toàn quốc lần thứ XVI-2024

Tác giả: Tổng Thị Kim Thanh, Trần Thị Hoa, Bùi Thanh Ngọc, Bùi Đức Hiệu, Đinh Thị Thúy Hải, Phạm Thị Cẩm Bình, Bùi Đại Dương, Bùi Thị Thảo Quyên

Đơn vị: Đài PT&TH tỉnh Hòa Bình

Thể loại: Chương trình phát thanh Tổng hợp tiếng Dân tộc thiểu số

Ngôn ngữ: Tiếng Mường.

Thời lượng: 29'59 - Phát sóng ngày 26/08/2023

ĐỀ DU LỊCH VĂN HÓA KHÔNG CHỈ LÀ TIỀM NĂNG

BTV	Nội Dung	Ghi chú
	<i>(Nhạc hiệu Chương trình tiếng Mường)</i>	
Chào đầu:	Ngọc và Hiệu: Tôi là Bùi Đức Hiệu và tôi là Bùi Thanh Ngọc Chào đón bà con và các bạn đến với Chương trình phát thanh tiếng Mường của Đài PT&TH tỉnh Hòa Bình	
	<i>(Đẩy nền tiếng động hiện trường lên: tiếng công chiêng lễ hội khai hạ Mường Bi)</i>	15s
Ngọc	Thưa bà con, và các bạn, nằm ở cửa ngõ Thủ đô Hà Nội, hội tụ các điều kiện thuận lợi về địa lý, khí hậu, văn hóa, sự phát triển của du lịch Hòa Bình đang có những bước chuyển mình mạnh mẽ. Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh Hòa Bình lần thứ VXII nhiệm kỳ 2020-2025 xác định "Xây dựng du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn, gắn du lịch với bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa đặc sắc của địa phương".	
Hiệu	Vâng, " Đề du lịch văn hóa không chỉ là tiềm năng " là chủ đề của chương trình phát thanh hôm nay.	

	Chúng tôi trân trọng giới thiệu có hai vị khách mời cùng trao đổi, trò chuyện với bà con và các bạn! - Tôi tên là Bùi Thanh Bình, nghệ nhân ưu tú, Giám đốc Bảo tàng Di sản văn hóa Mường. Rất vui được trò chuyện cùng phóng viên đài PT&TH tỉnh HB và quý thính giả. Thật là phần khởi - Chào bà con, chào các anh chị phóng viên, chào quý tôi là Bùi Huy Vọng, nghiên cứu văn hóa Mường, hội viên Hội văn nghệ dân gian Việt Nam.	
Ngọc	Vâng, cảm ơn ông Bình và ông Vọng đã nhận lời tham gia chương trình cùng chúng tôi hôm nay.	
	Nhạc	
Hiệu	Thưa bà con, trong quá trình phát triển ngành du lịch, tỉnh Hòa Bình luôn chú trọng công tác bảo tồn, phát huy giá trị di sản văn hóa gắn với phát triển du lịch, góp phần đa dạng các sản phẩm du lịch đặc trưng, đáp ứng nhu cầu ngày càng cao của du khách. Trước khi trò chuyện với 2 vị khách mời, quý thính giả cùng phóng viên Đại Dương đến với Lễ hội Khai Hạ dân tộc Mường Hòa Bình tại huyện Tân Lạc.	
	Hòa Bình - Vùng đất giàu giá trị văn hóa	
Dương	<i>Vuốt nhạc, đọc trên nền nhạc + âm thanh hiện trường</i> Thưa quý vị và các bạn chúng tôi đang có mặt tại lễ hội Khai hạ dân tộc Mường Hòa Bình. Là người con của dân tộc Mường, bản thân tôi luôn tự hào với những lễ hội của dân tộc mình. Được hòa mình vào không khí lễ hội với các trò chơi dân gian được phục dựng, những điệu hát ví, đúm được trình diễn sôi nổi, các nghệ nhân Mo diễn xướng trước hàng nghìn du khách trong và ngoài tỉnh tham quan lễ hội, thế hệ trẻ chúng tôi đã học hỏi được rất nhiều về truyền thống dân tộc mình.	Dẫn phỏng vấn hiện trường

May mắn tại lễ hội này chúng tôi được gặp nghệ nhân Mo Mường Bùi Văn Minh, ở xã Văn Sơn huyện Lạc Sơn. Trước tiên cháu xin được bày tỏ sự ngưỡng mộ với bài Mo mà ông đã diễn xướng tại lễ hội hôm nay.

Nghệ nhân Minh: *Vâng, xin chào cháu, chào quý thính giả của đài.*

PV Đại Dương: Mo Mường nó bao hàm những giá trị nghệ thuật gì thưa ông?

Nghệ nhân Minh: *Mo Mường còn là chính thể nguyên hợp bao hàm tất cả các yếu tố của văn hóa dân gian người Mường: Vừa là loại hình văn học dân gian; vừa là loại hình diễn xướng dân gian với âm nhạc, múa, sân khấu; đồng thời chuyển tải nội dung tín ngưỡng gắn với các nghi lễ dân gian, tri thức dân gian.....*

Pv Đại Dương: Vâng, ngày 25/12/2018, UBND tỉnh HB ban hành quyết định số 3015, về xây dựng đề án “Bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa Mo Mường HB, giai đoạn 2019 – 2025 và những năm tiếp theo”. Và hôm nay ông là người vinh dự được chọn diễn xướng trên sân khấu trước sự tham gia của hàng nghìn khán giả là du khách trong và ngoài tỉnh thể này, cảm xúc của ông thế nào?

Nghệ nhân Minh: *tôi vinh dự được dòng họ chọn, được tỉnh, huyện chọn, tôi luôn nghĩ Mo Mường có một vị trí, chức năng xã hội mà các hình thức khác không có, mà hôm nay bà con còn thấy được sự lan tỏa của nó sang các hình thức thực hành các nghi lễ Mo Mường khác như: Mo mát nhà, Mo mừng thọ, Mo cầu phúc... Giữ được Mo tang lễ mới giữ được nghệ thuật ca xướng trong Mo Mường, mới làm cho giá trị toàn vẹn của Mo Mường, trong đó có sử thi “Đẻ đất đẻ nước” sống thật, sống vững chắc trong đời sống người Mường hiện đại. Tỉnh cho khôi phục Mo tang lễ, làm cho Mo tang lễ tồn tại và duy trì trong đời sống xã hội người Mường là tôi mừng lắm. Du khách là người Kinh hay người nước ngoài biết nghe Mo, hiểu cái hay cái đẹp của Mo thì tôi mong Mo được vươn xa hơn nữa.....*

Dương : vâng, cháu cảm ơn ông về cuộc trò chuyện thú vị này.

Ngọc	Vâng, thưa bà con thưa các vị khách mời, như đoạn clip ngắn do Đại Dương vừa thực hiện, Mo Mường là 1 trong rất nhiều giá trị văn hóa độc đáo. Hòa Bình còn có ẩm thực, các lễ hội, dân ca dân vũ, nhạc cụ dân tộc, trang phục, kiến trúc, ngôn ngữ,... đang được những con người tâm huyết gìn giữ. Nhiều trong số đó có 2 vị khách mời của chúng ta hôm nay. Thưa ông Vọng, ông nghiên cứu văn hóa dân tộc Mường lâu chưa ạ? Ông Vọng: Tôi là công việc nghiên cứu văn hóa Mường từ năm 2001, và chính thức khi có đề tài công bố là năm 2007, cho đến giờ đã gần 20 năm rồi. Ngọc: Như phóng viên Đại Dương vừa giới thiệu ở phần trên, ông có thể kể thêm về những lễ hội và di tích thắng cảnh của HB? Ông Vọng: Có thể nói rằng ở Hòa Bình có 7 dân tộc anh em cùng sinh sống. Tôi là người nghiên cứu văn hóa Mường, tôi nhận thấy rằng trong đời sống văn hóa của người Mường cái hệ thống lễ hội gắn liền với di tích tín ngưỡng dân gian, danh lam thắng cảnh có tương đối nhiều và rất là phong phú. Trong đó có thể kể đến như: Lễ Hội khai Hạ đầu năm, lễ hội đến Bờ, lễ hội đình đền nổi tiếng ví dụ như Đình Khói, Đình Khênh; Chùa Tiên... tất cả những lễ hội đều có những bản sắc văn hóa dân tộc riêng và có đặc trưng rất đặc sắc của mình. Ví dụ người Mường có lễ hội Gầu Tào, người Thái có Xên bản Xên Mường.. Đó là những di sản rất nổi tiếng như Keng Loong đã được công nhận di sản cuối năm 2023, người Dao quần Chẹt có lễ cấp sắc....Tất cả cái đó thể hiện nét đặc trưng của văn hóa tộc người đều quyện chung trong văn hóa Hòa Bình đương tại trong dòng chảy chung của nền văn hóa Việt Nam hiện nay. Ngọc: cảm ơn ông Vọng, chúng ta sẽ tiếp tục câu chuyện thú vị này ở phần sau của chương trình.	
	Nhạc cắt	

Hiệu	Thưa ông Bình, sinh ra và lớn lên trên mảnh đất Kim Bôi, người con của dân tộc Mường. Hơn 30 năm công tác trong ngành du lịch, dù trên cương vị hướng dẫn viên hay sau này là cán bộ quản lý, chúng tôi được biết ông luôn trăn trở về việc bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa cổ truyền của dân tộc, đặc biệt là dân tộc Mường. Ông cho thính giả đài PT&TH tỉnh Hòa Bình biết ông đã làm như thế nào? Ông Bình: <i>Tôi luôn luôn nghĩ rằng di sản văn hóa là hồn cốt của dân tộc nên Đảng và nhà nước và mọi người dân đều có ý thức giữ gìn văn hóa dân tộc, giữ gìn hồn cốt dân tộc. Mất đi văn hóa là mất đi tất cả. Với ý thức như vậy tôi thường đi truyền dạy các bài chiêng Mường cổ truyền, các bài Chiêng sắc Bùa ở bất cứ đâu bà con cần miễn phí, ngay cả các trường học. Không chỉ trực tiếp giảng dạy Chiêng Mường cho người dân tộc Mường sinh sống tại tỉnh Hòa Bình mà tôi còn được mời đến dạy Chiêng Mường cho các tỉnh Đắk Lắk, Di Linh Lâm Đồng, khu vực Thanh Hóa, Phú Thọ, Sơn La,... với mong muốn để bà con mình giữ gìn văn hóa dân tộc, giữ lại âm nhạc dân gian Mường.</i>	
	Quý vị đang nghe chương trình phát thanh tiếng Mường của đài PT&TH tỉnh Hòa Bình trên tần số 105Mhz. Thông tin cập nhật – nội dung đa sắc – chúng tôi luôn đồng hành cùng đồng bào các dân tộc trong tỉnh.	
	Những tiềm năng và... cơ hội	
Ngọc	Thưa bà con và các bạn! những nghệ nhân dân gian, nhà nghiên cứu sưu tầm văn hóa dân gian các dân tộc, dù ở đâu, làm gì thì họ cũng giống như sợi dây kết nối những tâm hồn yêu mến sự độc đáo, đa sắc của các dân tộc. Các bản làng vùng cao đang làm du lịch cộng đồng. Và tất nhiên rồi, những câu hát dân ca, làn điệu xòe, sập rộn ràng, tiếng khèn trầm bổng là điều không thể thiếu để chào đón khách phương xa. Cơ hội để phát triển du lịch văn hóa cộng đồng ở Hòa Bình rất nhiều. Bây giờ chúng ta cùng phóng viên Thảo Quyên dạo 1 vòng các điểm du lịch cộng đồng trên địa bàn tỉnh Hòa Bình quý vị nhé:	

Quyên	(tiếng động hiện trường: biên dịch lòng tiếng Mường) - Xin giới thiệu với em đây và cả đoàn khách. - Đây là khèn của người H'Mông, được thổi vào dịp lễ tết, cưới xin ma chay. - Khèn không thể thiếu trong văn hóa người Mông. Các chàng trai được học khèn bài bản do được truyền lại từ đời cha ông.... - (Y múa thổi một đoạn khèn Mông) + nhạc nền nổi lên Đó là cuộc hội thoại của Sùng Y Múa, cô gái người dân tộc H'Mông đầu tiên vượt rào cản hủ tục lạc hậu, khó khăn và nghèo đói ở xã hàng Kia huyện vùng cao Mai châu để làm du lịch cộng đồng. Năm chắc nghị quyết đại hội Đảng bộ xã về giữ gìn bản sắc văn hóa gắn với phát triển kinh tế. Sau bao khó khăn vất vả, hiện nay Homestay Y Múa có 3 điểm lưu trú, 15 nhân viên là con em trong xã với thu nhập từ 4.000.000 đ/ tháng/ người. Trong ba năm qua Homestay đón được trên 5 nghìn lượt khách cả trong nước và quốc tế. Homestay Y Múa cung cấp 2 sản phẩm du lịch, đó là khám phá vùng đất và trải nghiệm văn hóa. Khách học làm giấy dó, nhuộm vải chàm, làm nung, và sống cùng nhà với người Mông. Em Nguyễn Hoàng Thủy Tiên, khách du lịch đến từ TPHCM cảm nhận: ND: “ Tôi rất là thích khung cảnh thiên nhiên hấp dẫn nên thơ, hoang sơ, đẹp. Khí hậu trong lành mát mẻ giống như Đà Lạt vậy. Được trải nghiệm nhiều hoạt động rất thú vị, tạo cảm giác gần gũi. Sẽ có dịp trở lại đây cùng bạn bè và người thân.” Xuôi xuống bản Lác xã Chiềng châu huyện Mai châu, nơi có cảnh quan thiên nhiên tươi đẹp và bản sắc văn hóa độc đáo của đồng bào dân tộc Thái đã tạo ra sự cuốn hút kỳ lạ. Phát triển du lịch cộng đồng ở bản Lác vừa xóa nghèo, vừa gắn với bảo vệ bản sắc văn hóa và môi trường sinh thái. ... Ông Hà Công Nghị, Phó bí thư Thường trực huyện ủy Mai châu chia sẻ: ND: Chúng tôi đã tham mưu cho BTV Tỉnh ủy có nghị quyết 06 về lãnh đạo huyện Mai Châu phát triển du lịch cộng đồng khá toàn diện các thôn bản trên toàn huyện. Chúng tôi có sản phẩm bảo tồn văn hóa bản địa, như vừa rồi tổ chức đón nhận Di sản văn hóa phi vật thể cấp Quốc Gia Keng Loong. Đây là một trong những hoạt động thu hút khách	Tiếng hiện trường, thổi một đoạn khèn Mông Pv Dẫn phóng sự tại hiện trường Nhạc xòe thái nổi lên
--------------	---	---

	du lịch đến thăm và tìm hiểu những nét văn hóa của dân tộc Thái cũng như các dân tộc khác ở huyện Mai Châu. (tiếng cò ke óng sáo, hát đối Mừng....) Đến xóm Chiến một bản Mường nhỏ, với hơn 70 hộ dân sinh sống ở xã Vân Sơn huyện Tân Lạc. Nơi đây cao hơn mực nước biển 1.000m, rừng bao phủ còn nhiều, tạo nên một hệ sinh thái thiên nhiên khác biệt. dù đi trên đường hay ghé thăm bất cứ vào ngôi nhà sàn nào trong bản, du khách cũng được người dân nơi đây chào đón bằng tình cảm nồng hậu và có thể tìm hiểu văn hóa Mường qua câu chuyện với chủ nhà. Là người tiên phong làm du lịch cộng đồng ở đây, Chị Hà Thị Thắm, chủ Homestay Hải Thạn cho biết: <i>ND: Qua 5 năm hoạt động đón khách trong và ngoài nước. So với trước đây lao động rất vất vả khó khăn, giờ nguồn thu từ hoạt động du lịch của gia đình tạm ổn hơn rất nhiều.</i> Khách đến khiến bản làng vui hơn, đội văn nghệ xóm với những bộ trang phục truyền thống của dân tộc Mường sẽ biểu diễn những tiết mục đặc sắc như xéc bùa, múa quạt, tấu chiêng, thổi sáo ôi... Thành công của xóm Chiến có sự hỗ trợ từ chính quyền. Bà Bùi Thị Tiệp, Phó trưởng Phòng văn Hóa thông tin huyện Tân Lạc cho biết: <i>ND: Du lịch cộng đồng xóm Chiến tuy còn sơ khai, nhiều dịch vụ còn thiếu, không gian cảnh quan còn cần được bổ sung, hoàn thiện để hấp dẫn hơn thu hút khách hơn. Nhưng quan trọng là hiện giờ cái tên xóm Chiến đã có mặt trên bản đồ du lịch Hòa Bình rồi.</i> Được sự giúp đỡ của Tổ chức AOP tại Việt Nam, Công ty cổ phần Du lịch Đà Bắc đã triển khai mô hình Du lịch Cộng đồng tại Bản Sung xã Cao Sơn. Sau một thời gian đi vào hoạt động, bản Sung đã có nhiều hoạt động nổi bật như tổ chức lại các tổ nhóm bài bản, với sự tham gia đông đảo của người dân. Bản Sung hiện tại vẫn giữ gìn được nhiều nét hoang sơ kết hợp với truyền thống văn hóa của đồng bào dân tộc Dao Tiền. Du khách	Tiếng hiện trường Pv dẫn hiện trường PV dẫn trên nền Tiếng đàn sáo, hát rộn ràng PV dẫn trên nền Âm nhạc dân tộc Dao
--	--	--

sẽ được hòa mình cùng trải nghiệm nhiều hoạt động thú vị, trải nghiệm lối sống phong tục và thưởng thức nét ẩm thực độc đáo của đồng bào dân tộc Dao Tiền. Ông Lương Văn Thi, Chủ tịch UBND huyện Đà Bắc chia sẻ:

ND: Chúng tôi chú trọng cái quy hoạch vùng huyện, vùng hồ phát triển du lịch theo quyết định 439 của Chính Phủ. Hiện nay rất nhiều nhà đầu tư quan tâm. Chúng tôi hỗ trợ rất tốt cho các điểm du lịch Homstay. Trên cơ sở đó làm cam kết với doanh nghiệp thu hút các lao động ở địa phương. Ở vùng cao chú trọng phát triển mô hình du lịch trải nghiệm gắn với nông lâm nghiệp bền vững trên địa bàn, hỗ trợ cho người dân kết hợp giữa sản xuất với du lịch, dịch vụ.

Nhờ được thiên nhiên ưu đãi kết hợp du lịch và dịch vụ đang mang lại cho đồng bào các dân tộc tại các khu du lịch cộng đồng một cuộc sống mới, khá hơn nhờ việc đón khách du lịch. Tư duy, tác phong lao động của bà con dân tộc thiểu số đã đổi khác. Họ chủ động cập nhật thông tin, quảng bá điểm đến, giới thiệu nét hóa dân tộc mình đến gần hơn với du khách. Nhằm tạo đà phát triển tiềm năng văn hóa du lịch tỉnh Hòa Bình nói chung, đưa du lịch thành ngành kinh tế mũi nhọn./

15s bài hát: Hòa Bình tay trong tay

Hiệu: Như Thảo Quyên vừa giới thiệu về những mô hình du lịch văn hóa cộng đồng tại các địa phương trong tỉnh. Thưa ông Vọng, ông cảm nhận thế nào về việc đem những giá trị văn hóa của đồng bào mình quảng bá với du khách

Ông Vọng: *Nền văn hóa Hòa Bình, trong đó có các dân tộc sinh sống người Mường, người Thái, người Mông, người Dao.. vẫn mong muốn truyền tải tới du khách những giá trị, cũng như bản sắc văn hóa của cộng đồng, địa phương mình.*

Hiệu: Chứng kiến những đổi thay đó, ông còn thấy bà con còn thiếu những gì để làm du lịch văn hóa chuyên nghiệp hơn?

Ông Vọng: *Hầu như những hộ dân làm du lịch ở Hòa Bình rất tự hào về nền văn hóa của mình. Nhưng trong đó vẫn còn hạn chế là ví dụ khách đến chỉ đi xung quanh làng; ở nhà sàn xuống chơi gầm sàn chời sân thoi. Tôi nghĩ rằng cái này đang còn là điểm khuyết. Tôi nghĩ rằng nếu làm tốt hơn công tác quảng bá, giới thiệu bản sắc văn hóa bản địa tại chỗ, nhất là các điểm du lịch homestay, khu cộng đồng thì có khả năng hiệu quả hơn trong thu hút du khách. ở đây còn có nhiều cái để gọi ra nhiều vấn đề cho người làm du lịch nghiên cứu có giải pháp thu hút được du khách hơn.*

Ngọc: Thưa ông Bình, từng là giám đốc công ty Du lịch, ông nghĩ sao khi du khách nói **Hòa Bình chỉ là trạm dừng chân** trước khi họ đi du lịch Mộc châu hay điện biên?

Ông Bình: *Để giữ khách ở lại Hòa Bình thì chưa ở lại lâu. Chúng ta thấy, ví dụ như Bản Lác là nơi làm du lịch văn hóa cộng đồng từ khá sớm, thậm chí trước cả Mộc châu. Phát triển du lịch cộng đồng đang trở thành ngành kinh tế đầy triển vọng góp phần không nhỏ trong tạo công ăn, việc làm, giải quyết lực lượng lao động phổ thông cho địa phương, cải thiện đời sống cho bà con. Thế nên hiện nay phải tuyên truyền quảng bá, phát triển xây dựng cơ sở hạ tầng, phát triển văn hóa để khách đến Hòa Bình cảm nhận được và giữ chân được lâu.*

Một điều nữa mà tôi thấy, trước đây, nhiều lễ hội của thôn, bản chỉ đón khách ở thôn bản hoặc một số ít khách của địa phương, nhưng hiện nay lại tiếp nhận một cách ồ ạt lượng lớn khách hành hương, dẫn đến tình trạng quá tải tại điểm du lịch. Bên cạnh đó, một số du khách không tuân theo chuẩn mực, quy tắc ứng xử của thôn bản, dẫn đến lễ hội không tổ chức quy định, kịch bản của lễ hội dẫn đến lễ hội chưa thực sự đúng nghĩa là lễ hội văn hóa. “

	<i>Ngọc: Vậy ông cho rằng chúng ta cần làm gì để du lịch văn hóa mang lại thu nhập bền vững cho bà con?</i> <i>Ông Bình: Tôi cho rằng, chính quyền các địa phương, Sở văn hóa cần xây dựng và triển khai kế hoạch thật là tốt và nâng cấp cơ sở hạ tầng, đào tạo, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực làm việc tại các điểm du lịch cộng đồng nhằm hỗ trợ, giúp đỡ các hộ dân có kiến thức, kỹ năng để làm du lịch. Nâng cao chất lượng dịch vụ theo hướng chuyên nghiệp, hiệu quả hơn. Ngành văn hóa, các ban ngành đoàn thể, cơ sở du lịch Tổ chức nhiều lớp đào tạo, tập huấn kỹ năng giao tiếp, tiếng Anh, kỹ năng nghề du lịch homestay... các hộ dân ở những khu điểm du lịch cộng đồng cũng mạnh dạn vay vốn đầu tư, tích cực học hỏi kỹ năng, nghiệp vụ buồng bàn, nấu ăn, giữ gìn những giá trị văn hóa truyền thống, khôi phục các hoạt động nông nghiệp, ngành nghề truyền thống... để giới thiệu cho du khách.</i>	
Ngọc	Vâng thưa quý vị, đúng như 2 vị khách mời vừa chia sẻ, trong thời gian qua, các địa phương trên địa bàn tỉnh đều dành nguồn lực thỏa đáng cho công tác đầu tư, bảo tồn, tôn tạo các di tích, danh thắng; đầu tư hạ tầng, dịch vụ, đặc biệt là hệ thống giao thông kết nối các khu, điểm di tích nhằm phát huy giá trị các di sản văn hóa gắn với phát triển du lịch. Đồng thời, chú trọng bảo tồn các giá trị văn hóa phi vật thể, thông qua việc gắn kết với các khu điểm du lịch. Tuy nhiên, du lịch văn hóa vẫn còn nhiều hạn chế, việc gắn kết du lịch với di sản văn hóa chưa có sự đột phá. Nhận thức của cộng đồng về mối quan hệ giữa bảo tồn di sản văn hóa với phát triển du lịch chưa thực sự đầy đủ. Nguồn lực đầu tư cho các di tích danh thắng, di sản văn hóa còn hạn hẹp. Công tác bảo tồn, phát huy giá trị di sản văn hóa còn không ít khó khăn, thách thức; số lượng di tích xuống cấp hoặc bị xâm phạm vẫn còn xảy ra... Vậy tỉnh Hòa Bình cần phải làm gì để tháo gỡ những tồn tại hạn chế này, giải pháp chúng tôi sẽ đề cập ở phần sau của chương trình.	

	<i>Quý vị đang nghe chương trình phát thanh tiếng Mường của đài PT&TH tỉnh Hòa Bình trên tần số 105Mhz. Thông tin cập nhật – nội dung đa sắc – chúng tôi luôn đồng hành cùng đồng bào các dân tộc trong tỉnh.</i>	
Giải pháp	Đề du lịch văn hóa Hòa Bình không chỉ là tiềm năng	
Hiệu	Thưa bà con, thưa các bạn, Đề mở ra cơ hội và hướng phát triển thuận lợi cho loại hình du lịch văn hóa, ngày 11/10/2021, Ban Thường vụ Tỉnh ủy đã ban hành Nghị quyết số 04 về bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa các dân tộc tỉnh Hòa Bình giai đoạn 2021 - 2025, định hướng đến năm 2030. Nghị quyết đề ra 6 nhóm giải pháp về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng, quản lý của Nhà nước đối với công tác bảo tồn, phát huy giá trị di sản văn hóa các dân tộc; tăng cường ứng dụng khoa học, công nghệ; tuyên truyền nâng cao nhận thức, tổ chức phổ biến truyền dạy các di sản văn hóa; đẩy mạnh liên kết sản xuất hàng hóa công nghiệp văn hóa; huy động các nguồn lực cho công tác bảo tồn, phát huy giá trị di sản văn hóa các dân tộc. Chúng ta hãy nghe phóng viên Đại Dương kể về những giải pháp mà tỉnh Hòa Bình đang triển khai	
PV Đại Dương	Với thế mạnh được thiên nhiên ưu đãi cùng sự đa dạng về văn hóa bản sắc dân tộc, tỉnh Hòa Bình đang hướng tới mục tiêu đón 4,9 triệu khách vào năm 2025, doanh thu du lịch đạt 5,4 nghìn tỷ đồng, tạo việc làm cho khoảng 26 nghìn lao động; xây dựng Khu du lịch hồ Hòa Bình là Khu du lịch Quốc gia vào năm 2025, tầm nhìn đến năm 2030, tỉnh Hòa Bình phấn đấu phát huy tối đa lợi thế để phát triển du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn, xây dựng Hòa Bình thành điểm đến hấp dẫn với các sản phẩm du lịch đặc trưng, là trung tâm du lịch lớn của khu vực trung du và miền núi phía Bắc. Ông Nguyễn Văn Toàn, Phó Chủ tịch UBND tỉnh Hòa Bình cho biết: ND: Trong kế hoạch phát triển du lịch của Hòa Bình để trở thành ngành kinh tế mũi nhọn, Hòa Bình cũng có kế hoạch rất cụ thể tạo sản phẩm du lịch liên kết vùng. Tỉnh Hoà Bình đã quy hoạch các khu vực để phát triển du lịch như lòng hồ Hòa Bình với diện tích là 52ha đã được quy hoạch tổng thể, dự án làm đường vòng quanh hồ, xây dựng cảng để kết	Nền Nhạc Dẫn hiện trường

nối giao thông đường thủy, đường bộ. Đồng thời, xây dựng những khu du lịch huyện Lạc Sơn kết nối với huyện Kim Bôi đó là một trong những điểm nhấn. Bên cạnh đó có quy hoạch xây dựng các xã vùng cao của huyện Tân Lạc trở thành khu du lịch của tỉnh, thế rồi tiếp tục phát triển khu du lịch để khai thác nước khoáng Kim Bôi.

Chủ tịch Hiệp hội Du lịch tỉnh Hòa Bình Hà Văn Thắng cho rằng: Hoà Bình cũng tích cực đẩy mạnh công tác chuyển đổi số trong lĩnh vực du lịch. Nâng cao hiệu quả công tác quảng bá du lịch, số hóa Cổng thông tin du lịch thông minh của tỉnh và trang web quảng bá du lịch của Khu du lịch hồ Hòa Bình... Đẩy mạnh Chương trình hợp tác liên kết phát triển du lịch với các tỉnh Tây Bắc mở rộng...

ND: Chúng tôi cho rằng muốn có một cái sự lan tỏa nhanh chóng, một cái công cụ quản lý du lịch vừa khoa học, hiệu quả, an toàn không còn cách nào khác là chúng ta phải chuyển đổi số trong các hoạt động du lịch. Song song với các chính sách hiện hành tỉnh Hòa Bình cũng nên có những chsinh sách hết sức cụ thể để hỗ trợ cho nhóm đối tượng có những vấn đề mà chính sách hiện nay chưa có quy định của pháp luật thì Tỉnh Hòa Bình cũng nên mạnh dạn, đột phá tạo nên một hành lang pháp lý trên cơ sở cho phép làm thí điểm, thử nghiệm.

Du lịch đang dần thay đổi cuộc sống tại nhiều bản dân tộc Mường, Thái, Dao, Mông ở Hòa Bình. Nhưng đó chỉ là con số nhỏ. Rất nhiều hộ dân ở miền núi vẫn còn phải đối diện với nhiều thách thức, khó khăn, một trong số đó là bản sắc văn hóa dân tộc đang có nguy cơ mai một dần. **Phó Giám đốc phụ trách Sở Văn hoá, Thể thao và Du lịch tỉnh Hoà Bình Lưu Huy Linh** cho cho chúng tôi biết:

ND: Trong thời gian tới, chúng tôi sẽ tiếp tục tham mưu, lựa chọn các loại hình di sản của các dân tộc phát huy di sản tiêu biểu để tiếp tục đề nghị đề xuất với Bộ Văn hóa đưa vào danh mục Di sản văn hóa phi vật thể Quốc gia để chúng ta có biện pháp giải pháp nâng cao công tác bảo tồn phát huy di sản gắn với phát triển du lịch của tỉnh Hòa Bình theo đúng định hướng quy hoạch phát triển tỉnh Hòa Bình đến năm 2030, định hướng đến năm 2250

	<i>Bảo tồn văn hóa các dân tộc Hòa Bình gắn với phát triển du lịch bền vững trên địa bàn tỉnh HB.</i> Theo Phó Chủ tịch UBND tỉnh Hòa Bình Nguyễn Văn Toàn thì để phát huy và bảo tồn văn hóa, từ sau Hội nghị văn hóa toàn quốc, tỉnh đã xây dựng Nghị quyết Đảng bộ tỉnh lần thứ XVII, xác định du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn. <i>ND: Tỉnh chúng tôi coi đây là nhiệm vụ hết sức quan trọng và cấp bách. Trong quy hoạch chung của tỉnh cũng xác định bảo tồn và phát huy văn hóa là một trong 5 nhiệm vụ đột phá. Mặc dù trong điều kiện tỉnh còn khó khăn về nguồn lực, nhưng tỉnh vẫn quyết liệt triển khai. Ngày 24/11/2023, tỉnh Hòa Bình đã ban hành Đề án Bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa dân tộc Mường và nền “Văn hóa Hòa Bình” giai đoạn 2023-2030 để tiếp tục nghiên cứu, bảo tồn, phát huy giá trị các di sản văn hóa và truyền thống tốt đẹp của người Mường; góp phần quảng bá, giới thiệu về vùng đất, con người Hòa Bình, xây dựng những sản phẩm du lịch độc đáo giới thiệu trên các nền tảng mạng xã hội như face book, zalo, tiktok... để thu hút du khách trong nước và quốc tế, thúc đẩy phát triển kinh tế-xã hội tỉnh trong thời gian tới”.</i>	
	Nhạc cắt	
Hiệu	Thưa quý vị thưa bà con, văn hóa truyền thống vô cùng quan trọng đối với đồng bào các dân tộc. Nếu mất văn hóa là mất đi tất cả, phải không thưa nghệ nhân ưu tú Bùi Huy Vọng: Ông Vọng: <i>Có thể nói rằng quan điểm này là quan điểm xuyên suốt từ khi thành lập Đảng cho đến giờ phút này. Điều này nó là thực tế. Điều đáng lo ngại có thể đưa tới nguy cơ biến dạng, bị mai một, thậm chí biến mất nét đặc sắc riêng của các dân tộc như tiếng nói, chữ viết, nếp ăn ở, trang phục truyền thống... của các dân tộc. Cho nên Văn hóa còn là dân tộc còn, văn hóa mất thì dân tộc mất. Cái này nó là một cái hiện hiển, không cần chứng minh. Trong điều kiện hiện nay xã hội nền công nghiệp văn hóa phát triển vô cùng mạnh mẽ, con người và phương thức sản xuất bắt đầu có sự thay đổi. Điều này rất cần sự</i>	

	<i>chung tay, cũng như ý thức bảo tồn văn hóa của từng cá nhân, con người, từng dân tộc cũng như chính sách của Đảng nhà nước, cũng như cộng đồng và nhân dân trong tỉnh. Phải giữ gìn nét văn hóa riêng của Hòa Bình bao gồm Mường Thái, Dao, Kinh, Mông ...</i> Hiệu: Ông Bình, có điều gì muốn nhắn gửi đến ngành du lịch văn hóa mà ông đã và đang đam mê ? Ông Bình: <i>Phát triển được du lịch, nhất là thế mạnh văn hóa trong tỉnh chính là cơ hội để khách hiểu biết về các dân tộc ở Hòa Bình, đồng thời bà con chúng ta cũng được tạo công ăn việc làm. Đó là điều mà chúng tôi những người làm công tác nghiên cứu sưu tầm văn hóa mong muốn và chúng tôi thấy người dân cũng như lãnh đạo địa phương luôn hưởng ứng và chỉ đạo để tỉnh nên tiếp tục phục dựng, phát huy các lễ hội truyền thống đặc sắc. Rất là mong bà con luôn nâng cao ý thức giữ gìn và phát huy bản sắc văn hóa địa phương để mà Hòa Bình trở thành giàu mạnh về mọi mặt, đặc biệt là văn hóa du lịch.</i>	
	(Trích 1 đoạn livestream của Giàng An La, chủ 1 homestay tại hang Kia đang giới thiệu trên mạng xã hội)	
Ngọc	Đó là 1 trong những cách mà bà con ở khu du lịch cộng đồng ở Hang Kia đang làm để quảng bá mời gọi du khách trong và ngoài nước đến với Mai châu. Vâng thưa bà con và các bạn, việc tập trung đẩy mạnh truyền thông trên các nền tảng mạng xã hội như truyền hình, phát thanh, facebook, tiktok... để quảng bá cho văn hóa bằng chiến lược cụ thể là hết sức cần thiết. Với quyết tâm của cả hệ thống chính trị, Hòa Bình sẽ thực hiện đồng bộ các giải pháp nhằm khai thác di sản văn hóa hướng tới phát triển du lịch bền vững góp phần thực hiện thắng lợi các nhiệm vụ phát triển kinh tế xã hội của tỉnh.	Đọc trên Nhạc nền
Hiệu	Đúng như vậy, công tác bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa gắn với phát triển du lịch đã và đang mở ra cho xứ Mường những cơ hội mới, hướng phát triển thuận lợi đối với sản phẩm du lịch văn hóa. Song để Du lịch văn hóa ở Hòa Bình không chỉ là tiềm năng mà sẽ là ngành kinh tế mũi nhọn trong hệ thống sản phẩm du lịch của tỉnh, thì du lịch văn hóa cần được đầu tư xứng tầm trong thời gian tới.	Đọc trên Nhạc nền

Ngọc	Xin được cảm ơn ông Vọng và ông Bình đã đồng hành cùng chúng tôi trong chương trình hôm nay. Cảm ơn và hẹn gặp lại quý vị trong chương trình sau <i>Đẩy 10s bài hát: Đẹp sao Hòa Bình ơi</i>	
------	--	--